

Neatlietuvai laikraštis
"LIETUVA"
 Išeina kas penktą dieną, Chicago, Ill.
 Prenumerata ant metų:
 Amerikoj... \$2.00
 Užsien... \$3.00
 "Lietuva" spausdina Knigas, Konstitucija ir kitokius dalykus lietuviškai, lenkiškai ir angliai.
 Užsienai "Lietuvą" reikia draugai ir prenumeratą priimti. Priimdamai pilną adresą: A. OLSZEWSKI, 924 33rd St., Chicago, Ill. Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
 Published every Friday, at Chicago, Ill.
 Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.
 Subscription \$2.00 per year.
 All communications must be addressed to:
A. OLSZEWSKI,
 924 33rd St., Chicago, Ill. Sub-Station No. 60.

Nr. 4

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 26 Sausio (January) 1900 m.
 ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas VIII

Politiszkos žinios.

Amerika.

Ant Filipinų salų amerikonus pasiekė rodo nedidelis, bet wisgi wienas iz didesnių nepasiekimų. Amerikonų transportas wėdamas 50 kareivių po wadawyste leitenanto Relstono pateko filipiniečiams, kurie, gerai pasislėpę krumuose, laukė amerikonių po Lipa. Kada amerikonių prisiartinio, filipiniečiai iz abiejų kelio pusių pradėjo smarkiai šaudyti teip, kad transporto eskorta priwerta buvo greitai trauktiesi atgal, ne spėjo paimiti nė wėžimų. Filipiniečiai wijo amerikonus tris mylias, kol wėjamiems ne atėjo pagelba. Užpuolikai pėmė wėžimus su amunicija, walgio produktais ir kitokiais amerikoniškų kareivių daiktais, teipogi 22 arkliai. Apart to buvo czia ir daugiaus susimuzimų, bet kituose amerikonomis geriaus pasisekė: kituose susitikimuose amerikonių pergalejo filipiniečiai.

Dabar praneša laikraščiai placiazas apie buwusį pasikėlimą prieš amerikonus ant salos Negros. Jeigu czia maiztai ne izsiplatinio labiaus, tai tik todėl, kad amerikonių sutverti ir apginkluoti iz newa izstikimų czia buwusių policistai per anksti maizstas pradėjo ir per tai atidengė wius sukaltio siulus. Priė sukaltio prigulėjo ir amerikonių iz izstikimais czia buwusių izsitrinki urėdnikai. Tais iz to jau matyt, kad ne wien ant salos Luzon, kur gywana smarkiausiai amerikonių priešiz tagalai, bet ant wiso Filipinų salų gywentojai nekenczia amerikonių ir prie kiekwienos progos gali prieš juos pasikelti.

Ant kongreso susirinkimo perreitą sanwaitę tui kongreso ir senato sanariai izsreiskė sawo pritarimą kariaujantiems už liuosių burams, perserėjo prezidentą ir ministerius, kad jeigu jie rodytų pritarimą arba jeigu bandytų koku nors budu gelbėti Angliją, tai tuom nestus wos kraszo pritarimo, kadangi 90% Amerikos gywentojų pritaria burams ir su jais simpatizuoja. Tuom tarpu Amerikos rando, ypacz gi užrubežinių dalykų ministerio. Hay simpatijos yra Anglijos pusėj. Apie tai žino ir burai, todėl jie ne nori priimti prezidento paskirto ant konsuliaus ir Pretoriją sanauz Amerikos užrubežinių dalykų ministerio.

Europos laikraščiai paduoda, buk tarp Amerikos ir Transvaaliaus prasidėjo tarybos kaslink užhaigimo karės. Buwęs Pretorijoj Amerikos konsulus Maerum geliauja dabar į Washingtoną ir weža prezidentui McKinley laišką prezidento Kruegerio su prašymu patarpinikaut prie užhaigimo karės. Į Pretoriją geliauja, buk McKinley izsiųstas, Webster Davis ant užmezgimo tarybų kaslink užhaigimo karės, apie ką buk žino Anglijos ministeriai ir buk Davis geliauja pasiulyti Kruegeriui Anglijos izlygas, ant kokių ji sutinka užbaigti karę.

Pietini Afrika.

Swarbių žinių nuo karės lauko pietinėj Afrikoj wisgi nėra. Roopsi, kad jenerolo Buller kariauna izsitrisko persikraustė per upę Tugela. Ar burai pasitraukė iz Colenso, kur yra swarbiausias perėjimui tiltas, apie tai tikrai nežinia. Jeigu jie tą miestą apleidė, tai be abejonės tiltu nepalikė, bet ji turėjo izgriauti. Jenerolas Warren su sawo diwizija ne bandė eiti per Colenso, bet jis pastatė sawo kareiviams pereiti

du tuomtarpiu ant pontonų tiltu, kuriais perwėžė wien amuniciją ir kanuoles; kareiviai gi perbrido per upę, nors wanduo siekė iki pažasty. Pereitos subutos diena atėjo į Londoną priwatizski telegramai, buk jenerolui Warren pasisekė izsizuosoti Ladysmith, bet buk pats jenerolas susirėmme likosi užmuzstas. Paskui wienok pasirodė, kad žiėnia ta neteisinga, jenerolas Warren yra sweikas, bet užtai jis ne toli nužengė nuo upės, nuwijo nuo kelių kalvų wien mežsiniai burų pulkelius, swarbesnių pozicijų jam ne pasisekė paimiti. Ladysmith gi kaip pirmiaus buwo iz wiso pusių burų apgultas, teip yra ir dabar. Muszis wienok jau prasidėjo ant wiso linijos nuo Tugela upės. Kaip oficializkos žinios paduoda, iki pereitos nedielios anglionai nužudė 488 kareivių musziuose po Ladysmith, bet iki szio ne daug areziaus stowi nuo to miesto negu stowėjo pirmiaus. Kiek nužudė burai sawo žmonių, nežinia: jie stowi ant uždengtų apkasais kalvų, kurias wis dar labiaus drutina, ant anglionų szuwijų atsiliepia ne smarkiai, rodosi, kad jie teip daro tyczia, ne norėdami anglionams parodyti, kaip ir kur jie stowi, bet užtai jeigu szauja, tai kulkos neina pro szalį. Ant tirinėjimų burų pozicijų jenerolas Buller turi orlaiwį, bet ir iz jo mato tik artines kalwas, kadangi orlaiwys ne gali prisiartinio prie burų pozicijų, nes szuwiais galėtu jį pramdzinti ir orlaiwys pats nupultų ant žemės ir patektų burams, kurie paskui, jį sutaisę, galėtu wartoti ant tirinėjimo anglionų stowyklų. Nežiurint ant besiatrinimo didžiausių anglizkų pajėgų, bombardawimas miesto Ladysmith nesiliauja. Kiek iki szio anglionų persikėlė per upę, tikrai nežinia, bet meza, jog kitoj upės pusėj bus jį apie 20000; kadangi Buller turi iz wiso 35000, tai dar nežinia, kur yra likę 15000. Į Durban atplaukė jau iz Anglijos 5000 naujų kareivių, laukia czia ateinant dar daugiaus. Gal but, kad jenerolas Buller tyczia nestumia wis sawo pajėgų į muszį, bet laukia, kada ateis laukiamas padispritas ir tik gawęs wisą, su sudirintomis pajėgomis užpuls ant burų pajėgų. Su pagelba saulinio telegrufo užidarę mieste Ladysmith anglionai gali jau susizinti su jenerolu Bulleru.

Po Mafeking anglionai bandė izėiti iz miesto, bet burai juos nuwijo atgal. Kaip pasakoja atsiųstį į Lorenzo Marques iz czia buwusių pasiuntiniai, anglionai Mafekingė turi lygiai amunicijos kaip ir walgio ant trijų mėnesių. Ar teisingai teip yra, kaip tie pasiuntiniai kalba, negalima tikrai pasakyti; iki szio wienok jie wisur pasirodė melagiais. Pulkau-nikas Plumer izskeliawo su trimis plienų apkaustytais geležinkelio trukiais pilnais kareivių ir pagelb miestui Mafeking, bet kad iki szio iz paskirtą wietą ne atkako, tai nežinia, kas su juom ir jo trukiais atsitiko.

Nauji, atsiųstį į Afriką anglizkos kariaunos wirszinikai bent kaslink wietinių kolonistų pasirodė žmonizksniais negu pirmutiniai jenerolai: pirmutiniai barmutėms ir gazdinimais bandė sulaiykiti holandizkos kilmės kolonistus nuo pristojimo prie buwų, o kaip antai jenerolas Gatacre, suwarėjo kariaunos apimtuose apskriciuose gywentojus į pasikirtas wietas prisakydamas jiems maitytiesi sawo kasztais, uždraudė be jo daleidimo kur nors izsibaskitos wietos keliauti kad ir su swarbiausiais reikalais. Tas

budas wienok ne tik nesulaikė kolonistų nuo pristojimo prie Anglijos prieszų, bet be mažo ne sukėlė priesz Angliją wiso pietinės Afrikos; apskricziai aplinkinės burų užimtų plotų atwira pasikėlė. Todėl jenerolas Roberts ir Kitchener izsleido dabar prisakyti wisiems kariaunos wirszinikams neerzinti gywentojų, uždraudė kareiviams per newalę imti ką nors nuo gywentojų, bet už kiekwieną paimitą daiktą užmekėti pinigais arba kwiloms. Tik tšyk kariaunos wirszinikai gali nuo gywentojų produktus imti per newalę. Jeigu kariauna ne teko maisto, o gywentojai slėptu, melagingai gintusi, kad nieko ne turi, bet ir už teip paimitus produktus reikia užmokėti jų wertę pinigais arba kwiloms.

Ant wakarinio karės lauko nieko neatitiko swarbas: burai stowi ant sawo pozicijų, o anglizski jenerolai ne gali ne žin-gnio toliaus nužengti. Paskalas buk jenerolas Wood su sawo diwizija įsiveržė į Oranijos republiką pasirodė ne teisingu. Dabar anglionai wėl garsina, buk tarp abiejų susirizusių burų republikų užimė nesutikimai. Tas wienok, turbūt, wien izsreiskia anglionų norą, bet ne reiskia teisybę.

Suimtus pirma wokizskus laiwus Afrikos pakrantėse anglionai, teisybė, paleido, bet užtai pėmė naują garlaiwį "Maria", kurisai gabeno walgio produktus į Transvaalį. Pasklido teipgi paskalas, buk anglizski karizski laiwai suėmė ir wieną maskolizską laiwą. Kadangi wienok suziom kartu Maskolija yra wienatinė wieszpatystė, kuri Angliją gali skau-džiai įkasti, tai nesinori tikėti, kad anglizski ministeriai ne jauskutinio wagono, bet paskui ji užsoko ir besiwėjantis kalinio sargas. Bėgdamas per wagonus, atsidurė Iwanow paskutiniam traukio wagone, kur sargai, su konduktoriaus pagelba, ir pasisekė pabėgti suimti. Czia wienok jis izsmeldė, kad jam duotu nors truputį kwapa atgauti. Kada ji paleido, jis iz to pasinaudod, izsitraukė iz anczio geležinę sztangą, kirtu su ja per galw kalinio sargui ir konduktoriui teip, kad juos apswaigino, o pats, izsmuzęs langą, izsyzoko iz bėgancio traukio. Kol traukio sulaukė, pabėgtis dasigawo ir artymą girį, kur ji užtiko porp dienų wėliaus padarę ablawą aplinkiniai ukinikai. Prie gaudymu Iwanowo, kada tasai bėgo ant geležinkelio, ukinikas Zeliuk bandė pabėgti sulaiykiti, bet tas smarkiai pastumė ir parmuosė Zeliuką ant szėnių tiesiog priesz pradėjusį bėgti traukį, kurio ratai parpuolusį su wisu sudrasė.

Ant maskolizskų teatrų nelina darbinikai. Wilniaus jeneral-gubernatoriaus laikraštis "Wilenskyj Wiestnik" rugoja, kad ant parengtų Wilniuje maskolizsko laiwystės komiteto žmonėms teatralizską parodymą ne matyt wiesai paprastų darbinijų. Tame nieko žingeidais nėra, tas wien dabar parlamentas be abejonės pripažindė raudui kreditus ant paduginimo karizskų laiwų skaitliaus.

Balkanų pussalis. Tarp mažų Balkanų pussalio wieszpatyszių Bulgarijos ir Serbijos užimė dideli nesutikimai už paskyrimą serbo ir wyekupus Uskiube. Pasiuntiniai abiejų krasztų sugrįžo namon. Bulgarija traukia sawo kariauną ant Serbijos rubežiaus, tą patį turi daryti ir Serbija. Jeigu didesnis

kaimynizskos wieszpatystės neįsikiš į tarpą, gal tarp jų nesutinkanczių wieszpatyszių užgimti karė. Bet rodosi, kad Austrija padabos Serbiją, o Maskolija Bulgariją, kad ne galėtu pradėti nereikalingų kraujo praliejimų.

Widurini ir Pietini Amerika.

Izsiųstą prieš indijonus Yaki giminės meksikonizska kariauna ne įstengia iki szio jį suwaldyti. Dabar wėl atsitiko kruwinas muezis tarp kariaunos ir indijonų, kuriame, kaip sako, apie 200 indijonų puolė ant muszio lauko, bet pasilikusių kariauna ne įstengė sulaiykiti, jie pasislėpė į kalnus, kur susidraugė wėl be abejonės dar ne kartą užpuls ant meksikonų.

Pranešimai Sawienytų Wieszpatyszių pasiuntinio Wenzelėj buk prezidetas Castro pergalejo sawo priesz jenerolą Hernandez pasirodo neteisingi. Dabar prie Hernandezo pristodo dar du jenerolai, priesz juos izsiųsta rando kariauna kruwiname muszje likosi sumuzta. Prie rewolucijonierų pristoja wis daugiaus žmonių ir kap rodoti ir prezidentui Castro reiks bėgti, kaip tai atsidėjo daryti priesz jį buwusiam prezidentui Andrado.

Iz Lietuvos.

Pabėgo iz kalnio.

6 d. sausio szį metų iz Garbės kalnio pabėgo wienas kalnyns, maskolius Iwanow. Užėmęs tą kalnio daboatą, leido si paskui pabėgti bėgantį ant geležinkelio stacijas, kur stowėjo traukiai. Pradėjus bėgti traukiui, pabėgtis užsoko ant paskutinio wagono, bet paskui ji užsoko ir besiwėjantis kalinio sargas. Bėgdamas per wagonus, atsidurė Iwanow paskutiniam traukio wagone, kur sargai, su konduktoriaus pagelba, ir pasisekė pabėgti suimti. Czia wienok jis izsmeldė, kad jam duotu nors truputį kwapa atgauti. Kada ji paleido, jis iz to pasinaudod, izsitraukė iz anczio geležinę sztangą, kirtu su ja per galw kalnio sargui ir konduktoriui teip, kad juos apswaigino, o pats, izsmuzęs langą, izsyzoko iz bėgancio traukio. Kol traukio sulaukė, pabėgtis dasigawo ir artymą girį, kur ji užtiko porp dienų wėliaus padarę ablawą aplinkiniai ukinikai. Prie gaudymu Iwanowo, kada tasai bėgo ant geležinkelio, ukinikas Zeliuk bandė pabėgti sulaiykiti, bet tas smarkiai pastumė ir parmuosė Zeliuką ant szėnių tiesiog priesz pradėjusį bėgti traukį, kurio ratai parpuolusį su wisu sudrasė.

Ant maskolizskų teatrų nelina darbinikai. Wilniaus jeneral-gubernatoriaus laikraštis "Wilenskyj Wiestnik" rugoja, kad ant parengtų Wilniuje maskolizsko laiwystės komiteto žmonėms teatralizską parodymą ne matyt wiesai paprastų darbinijų. Tame nieko žingeidais nėra, tas wien dabar parlamentas be abejonės pripažindė raudui kreditus ant paduginimo karizskų laiwų skaitliaus.

Wokietija. Berlyne izskilmingai apwaiksz-eziojio dieną apwainkawimo ci-coriaus. Ant izskilnių buwo pasiuntiniai: Maskolijos, Prancuzijos, Italijos, Ispanijos, Turkijos ir Austrijos.

Wokietijos parlamente pasiuntinys Moeller pakėlė klausymą sulaiykymo wokizskų laiwų. Ant to atsiliepė užrubežinių dalykų ministeris grafas Buelow patwirtindamas, kad tame atsitikime Anglija sulaukė terptautizskas tiesas, perserėjo Anglijos ministerius, kad jeigu toki atsitikimai pasinaujtoms, Wokietija iz wien su kitoms Europos kietėmio wieszpatystėms priwerta bus padaryti kokį nors nutarimą, kuri-sai galėtu apsaugoti neutralizskų wieszpatyszių laiwus nuo saw-walios anglizsko rando. Suėmimas dabar wėl laiwu "Maria" dar labiaus Wokietijoj pakėlė nekentimą anglionų. Iz to Wokietijos randas turės ir nauda, kadangi dabar parlamentas be abejonės pripažindė raudui kreditus ant paduginimo karizskų laiwų skaitliaus.

Balkanų pussalis. Tarp mažų Balkanų pussalio wieszpatyszių Bulgarijos ir Serbijos užimė dideli nesutikimai už paskyrimą serbo ir wyekupus Uskiube. Pasiuntiniai abiejų krasztų sugrįžo namon. Bulgarija traukia sawo kariauną ant Serbijos rubežiaus, tą patį turi daryti ir Serbija. Jeigu didesnis

kaimynizskos wieszpatystės neįsikiš į tarpą, gal tarp jų nesutinkanczių wieszpatyszių užgimti karė. Bet rodosi, kad Austrija padabos Serbiją, o Maskolija Bulgariją, kad ne galėtu pradėti nereikalingų kraujo praliejimų.

Widurini ir Pietini Amerika.

Izsiųstą prieš indijonus Yaki giminės meksikonizska kariauna ne įstengia iki szio jį suwaldyti. Dabar wėl atsitiko kruwinas muezis tarp kariaunos ir indijonų, kuriame, kaip sako, apie 200 indijonų puolė ant muszio lauko, bet pasilikusių kariauna ne įstengė sulaiykiti, jie pasislėpė į kalnus, kur susidraugė wėl be abejonės dar ne kartą užpuls ant meksikonų.

Pranešimai Sawienytų Wieszpatyszių pasiuntinio Wenzelėj buk prezidetas Castro pergalejo sawo priesz jenerolą Hernandez pasirodo neteisingi. Dabar prie Hernandezo pristodo dar du jenerolai, priesz juos izsiųsta rando kariauna kruwiname muszje likosi sumuzta. Prie rewolucijonierų pristoja wis daugiaus žmonių ir kap rodoti ir prezidentui Castro reiks bėgti, kaip tai atsidėjo daryti priesz jį buwusiam prezidentui Andrado.

Iz Lietuvos.

Pabėgo iz kalnio.

6 d. sausio szį metų iz Garbės kalnio pabėgo wienas kalnyns, maskolius Iwanow. Užėmęs tą kalnio daboatą, leido si paskui pabėgti bėgantį ant geležinkelio stacijas, kur stowėjo traukiai. Pradėjus bėgti traukiui, pabėgtis užsoko ant paskutinio wagono, bet paskui ji užsoko ir besiwėjantis kalinio sargas. Bėgdamas per wagonus, atsidurė Iwanow paskutiniam traukio wagone, kur sargai, su konduktoriaus pagelba, ir pasisekė pabėgti suimti. Czia wienok jis izsmeldė, kad jam duotu nors truputį kwapa atgauti. Kada ji paleido, jis iz to pasinaudod, izsitraukė iz anczio geležinę sztangą, kirtu su ja per galw kalnio sargui ir konduktoriui teip, kad juos apswaigino, o pats, izsmuzęs langą, izsyzoko iz bėgancio traukio. Kol traukio sulaukė, pabėgtis dasigawo ir artymą girį, kur ji užtiko porp dienų wėliaus padarę ablawą aplinkiniai ukinikai. Prie gaudymu Iwanowo, kada tasai bėgo ant geležinkelio, ukinikas Zeliuk bandė pabėgti sulaiykiti, bet tas smarkiai pastumė ir parmuosė Zeliuką ant szėnių tiesiog priesz pradėjusį bėgti traukį, kurio ratai parpuolusį su wisu sudrasė.

Ant maskolizskų teatrų nelina darbinikai. Wilniaus jeneral-gubernatoriaus laikraštis "Wilenskyj Wiestnik" rugoja, kad ant parengtų Wilniuje maskolizsko laiwystės komiteto žmonėms teatralizską parodymą ne matyt wiesai paprastų darbinijų. Tame nieko žingeidais nėra, tas wien dabar parlamentas be abejonės pripažindė raudui kreditus ant paduginimo karizskų laiwų skaitliaus.

Wokietija. Berlyne izskilmingai apwaiksz-eziojio dieną apwainkawimo ci-coriaus. Ant izskilnių buwo pasiuntiniai: Maskolijos, Prancuzijos, Italijos, Ispanijos, Turkijos ir Austrijos.

Wokietijos parlamente pasiuntinys Moeller pakėlė klausymą sulaiykymo wokizskų laiwų. Ant to atsiliepė užrubežinių dalykų ministeris grafas Buelow patwirtindamas, kad tame atsitikime Anglija sulaukė terptautizskas tiesas, perserėjo Anglijos ministerius, kad jeigu toki atsitikimai pasinaujtoms, Wokietija iz wien su kitoms Europos kietėmio wieszpatystėms priwerta bus padaryti kokį nors nutarimą, kuri-sai galėtu apsaugoti neutralizskų wieszpatyszių laiwus nuo saw-walios anglizsko rando. Suėmimas dabar wėl laiwu "Maria" dar labiaus Wokietijoj pakėlė nekentimą anglionų. Iz to Wokietijos randas turės ir nauda, kadangi dabar parlamentas be abejonės pripažindė raudui kreditus ant paduginimo karizskų laiwų skaitliaus.

Balkanų pussalis. Tarp mažų Balkanų pussalio wieszpatyszių Bulgarijos ir Serbijos užimė dideli nesutikimai už paskyrimą serbo ir wyekupus Uskiube. Pasiuntiniai abiejų krasztų sugrįžo namon. Bulgarija traukia sawo kariauną ant Serbijos rubežiaus, tą patį turi daryti ir Serbija. Jeigu didesnis

kad Warszawos darbinikai gana lanko lenkizskos komedijos ir o-peretos teatrus, o jau ką wasaros laike teip wadinamuose priwatizskuose "agrodkių teatruose", tai kasin ar darbinijų juose ne bus daugiaus negu inteligencijos. Jeigu Warszawos žmonių teatro ne nori lankyti drabinikai, nors jame duoda lenkizskas parodymus, tai todėl, kad teatru tam darbinikai nepasitiki dėl jo randawos firmos. Kaslink gi tokių žmonėms teatru Lietuwoj, tai jų wietiniai darbinikai ne lanko, apart firmos, ir dėl kalbos perstatymų. Kad lietuviai ne-sieszalina nuo gero teatro, tas jų aiskiai pasirodė Palangoj, kur ant perstatymo "Amerika pirtyj" susirinko daugiaus lietuwių darbinijų, negu galima buwo į teat-rą patilpti.

Linu walymo įtaisai.

Paskutiniuose metuose užrubežiu dirbtawės pradėjo wis mažiaus ir mažiaus reikalauiti linų walaknų iz Lietuvos ir apskri-tai iz Maskolijos. Priežastys, kurių dėl užrubežiu fabrikantai ne nori musų linų, apart ne tin-ko kamų į linus primaiszymų ir szlapiumo, ką daro ne sanžinizski godus ant szigdieniaio pelno žydziski perkupėdai, yra ir tas, kad musų linai ne gerai izswalyti. Ant prazalinimo paskutinio piktio maskolizskas randas gubernijoje, kur sugina daugiaus linų, kaip antai: Lietuwoj, Latwijoj, Pakowo gubernijoj parengs spe-cijalizskas su naujausiomis maszi-nomis linų walymo įtaisais. Tuom mat tikisi sugrąžinti seną garbę musų tėwynės linams.

Nauja moterizska gimnazija.

Maskolizska wieszpatystės ro-da užwitrinio reikalawimą apszwietimo ministerijos parengti mieste Lietuwizskame Minske moterizską gimnaziją. Nors iz Lietuvos miestų, po Wilniui, Minskas yra didžiausias, bet jame iki szio ne buwo moterizskos gimnazijos, gywentojams ant mokinišios reikėjo sawo dukteris siuntinėti į kitus miestus, kur yra atsakančios moksleinės.

Mažai surinko szieno.

Pagal pagarsintas centraliz-sko statistizsko komiteto Peter-gės žinias, pereitą metų surinkimas szieno nuo pielių wisoj Mas-kolijoj buwo menkas: imant wili-nizską Maskoliją, surinkto szieno iz-puola po 80 pudų nuo desiatinos. Mažiausiai szieno surinko pietinėse Maskolijos gubernijose ir Lietuwoj, kur nuo desiatinos iz-puola widutinizskai wos po 40 pudų; ne daug jo surinko ir Lat-wijoj, nors czia žolė jau geriau sužėlė negu Lietuwoj.

P pinigai nužudė sawo werte.

Prasidėjus naujiesiems metams pagal maskolizską kalendorių, nužudė wertę popierinės masko-lizskos penkrublinės, desimtrublinės ir 25 rublinės seno pawida-pagal formą izsleisztų 1887 m. Dabar tų formų popierinių pinigų jau neima. Kaslink seno pa-widalo szimtrublinių, izsleisztų pagal formą 1866 m., tai laikas ant jų apsikeltimo teipogi ne ilgas: nuo ateinanczių maskoliz-skų naujų metų jų teipogi jau niekur neims.

Apwogė paskolnimo ka-są.

Žeimeliuose, Panewėžio paw., Kauno gub., nesugauti wagiliai įtekrastė į kasą uždezyjimo ir paskolnimo draugystės ir izswėž geležinę skrynją, kurioje bu-

wo apie 20000 rublių pinigais, du abligai sanarių draugystės ir kasos knigos. Policija įsiezko wagilių, bet iki szio nė jokio jų pėdsako nesusekė.

Žemizskos įtaisai Lietu-woj.

Pereitame "Lietuvos" numeryj pamieėjome, jog wieszpatystės roda perkratineja dabir widurių ministerijos apdirbtą projektą i-wedimo žemizskų įtaisų Lietu-woj. Pagal tą projektą, ant da-lywawimo rinkimuose sanarių jų įtaisų reikia turėti: Kauno gub. 300 des. žemės, Wilniaus gub. tiek jau, Grodno gub. 200 desiatinų, Witebsko gub. 150 desiatinų, Minsko gub. 200 desiatinų. Tai-siurinko daugiaus lietuwių darbinijų, negu galima buwo į teat-rą patilpti.

Ant ko apwerczia 5000 r.?

Kada maskolizskas randas pa-liuowsawo Lietuvos lenkus dwar-pionius nuo specijalizsko teip wa-dinamo kontribucijos mokeszio, ant jų kaipo baumės uždėto už paskutinį lenkų pasikėlimą 1863 m., dwarponiai Grodno gub. s-dėjo 5000 rubl. Pinigai tie iki szio gulėjo be jokios naudos, tik dabar dwarponiai aukatojai, su-siwažiawę pas gubernijalizską bajorų marszelgą, nutarė apwers-ti juos ant naudos žemdarbystės moksleinės. Pinigus sudėjo da-bar į banką, kol tokia moksleinė ne bus kur nors parengta.

Pawogė pinigų.

Priesz kalėdas wagiliai įsi-kraustė į gywenimą turtingo pre-kėjo Wilniuje, žydo F. Szapiro ir paslawė ne tik wius pinigus, kokius gywenime rado, bet wekselius, ir kitokias popieras, teipogi sidabrinus, auksinius daiktus, deimantines graznas, wi-sko už kelis tukstanczius rublių. Wagilių iki szio ne susekė.

Baumė už nuodinimą žuwių.

Maskolizska žemdarbystės ir wieszpatystės turtų ministerijos garsina, jog paskutiniuose laiku-se užėmėjo, kad ne sanžinizski žvejai, ant palengwinimo žwejo-nės upės, wartoja nuodus, nuo kurių daug žuwių be jokios nau-dos žusta, wandens nunesza ne gywas toliaus; toks budas žwejo-mės ne tik be reikalo naikina žu-wis upėse, bet gadina ir wanden-į. Todėl minėtos ministerijos persergersti gywentojus, kad už toki žwejojimo budą sugauti bus skau-džiai baudžiami. Nuodinimo žu-wių griebiasi kaip kur žvejai ir Lietuwoj. Tegul todėl jie žino, kad tokiu sawo darbu ne tik nai-kina kraszo turtingumą, bet už jį gali but skaudžiai sudo nubaus-tais.

Jawų prekės.

Pereitą sanwaitę už lietuwisz-kus jawus mokėjo Liepojoj: už pudą rugių 68—75 kap., drėgni daug pigiaus. Ant kwieczyų nėra pirkėjų. Awizos paprastos 54—60 kap., widutinės 61—64 kap., geriausios 65—68 kap. Miežiai 73—74 kap. Griškai 82

kap. Žirniai 75—77 kap. Linų sėmens 143—145 kap. Kanapių sėmens 123 kap. Kwietinės kly-wagilių, bet iki szio nė jokio jų pėdsako nesusekė.

Wilniuje mokėjo: už pudą ru-gių 75 kap., awizų 50—54 kap., miežių 75—80 kap., grų 80 kap. Pudas sudyto swiesto 11 rubl. 50 kap.—12 rubl. 50 kap.; szwiežios kiaulienos 4 rubl.—5 rubl., szieno 33—39 kap., sziaudų 22—23 kap.

Malkos betureziams.

Wilniaus miesto roda iz sawo pinigų ant szios žiemos paskyrė 500 rubl. ant nupirkimo malkų, kurias dals žiemos laike netur-tingoms szeimynoms ant apkori-mo gywenimų. Apart to, dau-gumas malkų prekėjų pažadėjo iz sawo pusės pasukauti po ke-lis sieksnius malkų. Izrinko teipogi miesto waldžios atsakan-czius aukų rinkėjas ant nupirki-mo reikalingo kuro neturtin-giems miesto gywentojams

Privatizska moterizska gimnazija.

Wilniuje yra nuo neseniai už-dėta ir užlaikoma Prozorowienės privatizska 7 klasų gimnazija. Kursai mokslų yra czia toki jau kaip ir rando moterizskose gim-nazijose, bet apart mokslų, mo-kina szitoj moksleinėj teipogi: siuwiimo, mezgimo, izsiuwiinėj-mo, teipiorystos ir kitokių dailės darbų. Mokinėms moka už mok-slą po 50—60 rublių ant metų. Minėtoj moksleinėj yra, dabar 317 besimokinančių merginų: 85 malkskaitės, 106 katalikės, 19 liuteronų, 26 žydelkaitės, 2 karamė, ir 2 mahometonės. Mokinėjų wrysiskų ir moterų moksleinėj yra 35 ypato.

Nuklumpo maskolizskas karizskas laiwus.

Netoli Liepojos, Latwijos pa-krantėse, užbėgo ant pieskų su-dumos didelės, galintis paimiti 10966 tonų sunkenybės masko-lizskas karizskas laiwus "Poltawa". Atsiuntė czia laiwus į pagelbą, kurie nors darbuojasi kaip galėdami, bet sunkaus laivo neįstengia nuo eudumos naujiki.

Laukai pelių užpulti.

Tuluose Woliniaus ir pietinės Lietuvos krasztuose gywentojai skundžiasi ant daugybės pri-siweisusių lukuose pelių, kurios ne mažai blėdies pridirbo lau-kams. Pelės pasirodė ant laukų rodenų ir nuėdė daugelyj wietų užsėtas kwieczias. Gywentojai bijosi, kad ant pawasario jų dar daugiaus neprisiweistų.

Iz Glasgowo, Szkotlijoj.

Pirmutinis lietuwiszskas laikraš-tis, isleidžiamas Glasgowo kun. Warnagryio ir p. Montwilo, "Vaidelytė", užbaigė trumpą sawo gywenimą. Potam izsleis-tojams atsėjo dar susiprowoti su partrauktu czia iz Londono zeceri-riu Pilėnu. Pilėnas apskandė iz-leistojus už neužmokėtą algą, bet sudas pripažino jam wien kelionės kasztus atgal į Londoną.

Korespondencijoj iz Londono apie tenyksziųjų lietuwių gywe-nimą buwo paminėta, buk Londo-no lietuviai norėjo kwiesti kunį-gą Warnagrijį, prabaszusių musų parapijos, wietoj kun. Lechberto ir Bakanauko, su kuriais niekaip ne gali susitaikyti. Mes

dėlio liko sutverta atsakanti iš lietuvių kompanija. Sanariai kompanijos sudėjo 230 svarų sterlingų (1150 dol.) ir įdavę pinigų kunigui ant pradžiosio biznio. Kadangi Glasgow ne atsirado atsakanties rimo ir dėl didelės konkurencijos, keptuvė liko uždėta miestelyje Wi-haw, ne toli Glasgow ir užregistruota. Užvežtoji keptuvė kunigas paskyrė barzdaskui lenkų, Joną Urbanowiczą. Kunigas teisinio, kad negalėdama rasti išlaikymo lietuvių, priversta buvo prižiūrėti keptuvės pavestū lenkui; bet tas e-gas katalikas. Tasai katalikas vienok teip mokojo iš įstatų pasinaudoti, kad lietuviui niekaip ne gali jo iš keptuvės iškrapsyti, jis giriasi, kad e-gas dabar lietuvių gubernatoriumi ir ką nori, tą su jais gali daryti. Uždėdama keptuvę, kunigas pavadė tam lenkui apdirbti įstatus. Jis mat iš to mokojo pasinaudoti. Rūkudų, nuo uždėto keptuvės neiszdavė nė jokio ir nieka nežino, kaip ji stovi. Už tą viską žinodamas kaltina ne tik ang lenkų, bet ir kunigą.

Žydrbernis.

Isz Amerikos.

Pats sau gražino lydejimo maršą.

New Yorke gyvena wokitys muzikas Karolius Hild. Seniaus turėjo j s savo orkestrą ir isz koncertų gerą turėjo dūoną, bet paskui koncertai pradėjo ne duoti pelno, orkestra isziro. Hild gyvena isz leke jų muzikos, bet ir jos nesisekė: skaitlius mokintini pradėjo mažinti, dėjo iki tam, kad ju pasenę muzikas ne turėjo isz ko užmokėti rokundes už paimtus be pinigų walgio produktus ir už gyvenimą. Iszwargo užimanė nusizudyti. Pagriebė peilį ir perpjovė su juom rankos gyšlas, o paskui, pūmęs skripką, e-dės ant kedės, pradėjo grieti sau lydejimo maršą. Tuom tarpu per neužrakytas duris jėjo į kambarį wienas isz Hild mokintinių ir pamatęs mokytoją wisą kruwiną, užklusė, kas tai yra? Hild liepė jam pasitraukti ir duoti ramiai numirti, nepertodamas griežtą mersą. Mokytinis dāvė žiną policijai ir daktarui, kurie atėjo, isztrakus su prievarta skripką, daktaras sustabdė kraujo tekėjimą, ir apriszo sužeidimą, pripažindamas jį už nemirtingą. Policijantis wienok ne dryso seną muziką palikti wieną na-nieje, kad jis pawojingiau ne nusizustu, todėl, drauge su skripka, nugabeno į ligonbutį.

Prigere cukraus rezervoare.

Phadel, hioj, Sprekio cukraus dirbtuvėse prigere nuklimpę cukrų darbininkus isz Lenkijos Jurgis Erimons (prawardė, rodosi, leuwiszka). Erimons paprastai eidavo prie darbo 6 wal. wakare; tame jau laike atėjo į dirbtuvę ir paskutinį kartą jėjo į widų ir jau daugiaus jo gywo nematė. Apie 4 walandų rytu cukraus rezervoare ant 8 lubų wienas darbininkas pamatė isz cukraus kyzanciją ranką. Dāvė apie tai žiną dirbo wedėjui, kurisai, suzaukęs darbininkus, su jų pagalba isztrakė isz rezervoaro kuną. Būwo tai ju su wisu atsakęs ne gywas Erimons, kurisai, eidamas į darbą, turbūt, įpuolė į cukrų ir jame nuklimpęs, prigirė.

Ingriuwo tunelis.

LO ANGELOS, CAL. Ant 3 ul. ingriuwo tunelis parengtas karų bėgimui ir uždėrė 11 dirbančių jame darbininkų. Isz uždėrty 8 atkasė; trys yra dar užgriwė ir isz jų wienas yra dar gywas, bet kaip sunkiai apkulitas, tikrai dar nežinia; du gi kiti, turbūt, yra jau ne gywi. Isz atkasyto wienas nuo apkulimų pasimirė.

Iszliwyste isz Suwienytu Walstiju.

Kanados ateivių užveždos su perintendentas pagarsino sawo metinį atskaitą apie ateivius į Kanadą. Isz tos atskaitos paierodo, kad isz Suwienytu Walstiju, kur daugiaus isai keliauja isz Europos ateivių, perėitą metį 14000 žmonių iszskrausė į Kanadą. Jie atigabeno \$200000.

Daugiausiai iszeliw atkako isz walstijų Kansas ir Arkansas.

Waikali ne wisi lanko mokslaines.

Pagal atskaitą superintendente wiesių mokslainių, sztele Illinois yra 1539146 waikai, kuriems pridera lankyti mokslaines, tame skaitliuje 775439 waikai ir 767607 mergaizų. Mokslaines wienok lanko tik 945143 waikai.

Nelaimė ant geležinkelio.

OXFORD, N. J. Tunelįj Delaware-Lackawanna & Western geležinkelio 9 darbininkai likosi bėgancz o trukio perwaziuoti, 3 isz jų užmuzti ant wietos, o 6 sunkiai sužeisti.

Mokytojoms uždrausta szokti.

JANESVILLE, Wis. Superintendentas Rock pawiečio mokslainių Ross iszdavė prisakymą superwizoriams daboti, idant mokytojų wiesių mokslainių ne dalywautu szkoluose liuwose nuo darbo walandose. Ross, sako, kad jis pasistengs iszaukyti szkolu mokslainių mokytojų luke jų tarnystos wisime Rock pawietijj Rodosi, kas jam galwoj ar mokytojų szkola, ar ne szkola po darbui. Tokių neiszmintųjų padewadyjimų ne drysta iszleidinėti ne maskoliszi waldininkai.

Iszduo sawo szeimyną ir pats pasijwio.

NORTH BROOKFIELD, Mas. Gywenantis szitame mieste Martins Bergen sukapojo su kirwiu sawo paciją ir mažesnyjį waiką; kita gi waiką su britwa papjovė. Atlikęs su szeimyna, su ta pacija britwa perpjovė ir sau gerkle. Kaimynai rado wisą szeimyną kraują balojo, bet gywo ne būwo nė wieno. Mena, kad Bergen turėjo igauti proto sumasizymp.

Isz darbo lauko.

APOLLO, PA. Dirbtuvėse "Apollo" prasidėjo jau darbai.

WAYNEBURG, PA. Rengia ciza didelę dirbtuvę cinkinės blėtos.

WASHINGTON, PA. Dirbtuvės Washington Glass Co. pradėjo jau dirbti.

GRANITE CITY, ILL. Czianyszciosz geležies dirbtuvės pradėjo wėl dirbti.

MASANQUE, PA. Pradėjo dirbti czianyszciosz kastyne, kurios stowėj per 8 metus.

PITTSBURG, PA. Neuzilgio prasidės darbai dirbtuvėse American Steel Harp Co.

MATON, ARK. Neuzilgio ciza bus atidarytos naujos cinko ir wario kastyne.

HARTFORD, CON. Szilų dirbtuvėse Chénay Bros. 700 darbininkų pakėlė sztraiką.

COLUMBIA, PA. Stato ciza nauja geležinių dudų dirbtuvė; darbai juje neuzilgo prasidės.

CORRAPHUS, PA. Nuo 14 d. sausio prasidėjo darbai czianyszciosz lampų dirbtuvėse.

RAHIN, PA. Darbai naujai statomose ciza liejnyziose prasidės kowo mēnesij szijų metų.

STEVENS POINT, Wis. Rengia nauja dirbtuvę automobilių (wėlų waziuoniu be arklų).

WASHINGTON, PA. Griffith blėtos dirbtuvės priėmė unijų užmokėsi ir pradėjo wėl dirbti.

PITTSFIELD, ME. Czianyszciosz wėrpnyziose pakėlė darbininkų uždabį ant 10-15%.

SHAMOKIN, PA. 40000 anglekasių apitukinėse Scranton ir Shamokin ketina pakelti sztraiką.

MARION, ILL. Big Maddy Coal Co. pirko ciza žemės plotus su anglių sluogsniais ir parengs kastyne.

SHARON, PA. Czianyszcizė National Steel Co. pakėlė sawo dirbtuwų darbininkų uždabį ant 10%.

MARTIN, FERRY, OH. Darbai Laughlino geležies dirbtuvėse prasidėjo; diktai darbininkų gawo juos darbą.

DUNKIRK, N. Y. Sztraikas merginių czianyszcizų merskiznių slawinyzių pusibaigė. Per sztraiką jos iszskrawo užmokėsi po 70c. už pasiuwimą tuzino marškinų.

HARLETON, PA. 2000 kalnakasių Van Wyckle & Co. kastynių Colvine ir Milnevillej pakėlė uždabį ant 2%.

TONAWANDA, N. Y. Irland Steel Co. rengia ciza naują geležies dirbtuvę, kurioje gaus darbą 300 darbininkų.

MARINETE, Wis. Darbai eina ciza gerai, ir isz kitur atkakę darbininkai galėtu greitai gaut ciza darbą.

LIBON, OH. Ohio & Penna Coal Co. pirko ciza 300 akrų žemės su anglių sluogsniais ir parengs ant jos kastyne.

EVANVILLE, IND. Darbai czianyszciosz kastyne sumadėjo dėl stokos karų ant iszweimio iszakų anglių.

MARSHFIELD, Mo. Szale Wood kastynių rado naujus rūdos plotus, ant kurių parengs kastyne ir pradėjo jau dirbti.

LITTLE ROCK, ARK. Sziauriniuose kraztuose Arkansas rado naujus cioko plotus, ant kurių ketina parengti naujas kastyne.

MORIAN, IND. Czianyszcizios biezlių dirbtuvės likosi nupirkusio jastrasto uždarytos. Per tai 200 darbininkų ne teko darbui.

ELWOOD, PA. Dirbtuvės American Plate Co. pradeda dirbti. Tą paį daro ir dirbtuvės Moonongahela, pietinėj Pittsburgho dalij.

REISSING, PA. Pittsburgh Coal Co. uždarė sawo kastyne. Bankiles kastyne dirba wiesioj pėrtaisymus ir ketina neuzilgio pradėti wėl darbą.

WICKFORD JUNCTION, R. I. Darbininkai Bellville wėrpnyziose pakėlė sztraiką. Jie reikalau į padidinimo už darbą užmokėsi ant 10%.

LOUISVILLE, Ky. Louisville Steel & Iron Co. rengia ciza didelę geležies dirbtuvę. Darbai jose prasidės tuojaus, kaip tik parengs wisą, kaip reikia.

PITTSBURG, PA. Sztraikas darbininkų drato dirbtuwų American Steel & Wire Co. mieste Beaver Falls, Pa., pasibaigė be jokios naudos darbininkams: jie sugrižo prie darbo ant buwusij pirmą iszlygų. Sztraikai darbininkų Braddocko dirbtuvėse traukiasi toliaus.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

CHICAGO, ILL. Sztraikas czianyszcizų piatų dirbtuwų darbininkų dar ne su wisu pasibaigė: iki szio darbininkų unija susitaikė tik su 5 dirbtuvėms, kurios nesutinka ant darbininkų reikalawimo. Darbininkai reikalau į wėl gėrimo užmokėsi, koki gaudawo 1892 m.; iszrodo, kad dirbtuwų sawininkai gali daugiaus mokėti už darbą, kadangi turi neiszpaskyrti didelę pelną: dirbtuwų sawininkams piana, kokus parduoda už \$200-700, priskai cizius darbą ir medegą, ne kktuom jų daugiaus kaip \$60-150. Tuom tarpu darbininkams jie moka wos po \$5-16, taigi widutiniszkai po \$9 ant sanwatis.

Isz Waterbury, Con.

Kaip pewelksingus, geras, tikrai krikščioniszkas pasielgimas ne wieną abejantį patraukia ant teisybės kelio, teip peiktinas, bjaurus daugumų ypacz dorensij papiktina. Žmonės labiausiai piktinasi kunigų darbais, nors žinoma, ne wisada teisingai, kadangi mažai tarp skelbėjų Diewo mokslo atsiranda Judosizų, koki ant to wardo tikrai užsielpo; bet jeigu kur toki atsiranda, jeigu yra kur kunigas, kuris apgaulinėja, papiktina wargdienius, nesuprantancius, tai tie syki pgi gauti, ne nori tikėti jau nė gėrimais, teisingiems. Girdėjau syki kalbant wieną bediewį neuzkenciantį katalikiszką tikėjimą, kad geriausias kelias ant iszgriwimo katalikiszkas yra — remti wien tokius kunigus kaip Chiegos klebonas: girdi, jeigu Ameriko wisus turėtume tokius katalikiszką tikėjimo mokytojus, tai jau po kokiam deszimmetizuike butų tarp Amerikos lietuvių nė wieno kataliko. Lengwiau yra pertikrinti ir atwesti prie tikėjimo ir ant doriszkio kelio stabmeldžius, atskalusius arba žmogžudius, negu papiktintus bjauriais kunigų pasielgimais. Jeigu kunigas surinktus ant bažnycios pinigų dētyta apwersti ant sawo asabizų reikalų, jeigu ne gali isziiruoti kuo isz žmonių Diewu sudētų apkų, jeigu gali atsirasti kunigai iszkeikti bažnycios waldžius, tai ko gi galima reikalauiti nuo šilpnų menkai apswiestų wargdienų? Matydami tokius sawo dwasiszkų waduwų darbus žmones pradeda ne klauyti ne tik piktai darancizų kunigų, bet pradeda nepasitikėti wiesiems, nė jų pamokinimais, isziada tikėjimo ir wisai atiekreipia nuo bažnycios.

Kaip skaitytojai matė isz ko respondencijos N. 2 "Lietuvos" parasytos "Bažnycios Tarnas" rokundų sekretorius, ir pas mus sklaido juodi debesy ant lietuwiszkos padangės. Newlenas isz gerų katalikų stato sau klausymą: ar gi isz tikro mes negalime turėti gerų kunigų, ar wisi jie tik toli dabojausi pasirodyti su piktai darbais, kol wisio ne pagriebia į sawo rankas? Argi wisi, syki per žmonių nesupratimą ir neapsiurėjimą pagriebė niekam neaprubežintą waldžią ant parapijos, už nieką laiko juos penincius parapijonus, krikščioniszką mokslą ir dorį?

Musų klebonas 14 d. sausio per pamokslą iszkelkė laikraszių korespondentus, kurie drysta rasyti apie parapijų reikalus (retą pamokslą girdime be tokių keiksmų ant nepatinkancizų kunigų korespondentų, lyg kad bažnycia butų įnagi ant garsinio asabizų klebono reikalų ir jausmų). Nežiurint ant klebono keiksmų, korespondencija "Bažnycios Tarnas" rokundų sekretorius ne būwo melaginga, bet jeigu būwo gryna tiesa, kunigas, bet jeigu pripažinti ta reika teisybės, ne gali užginti, jog pats wienas despotiszkai, kaip maskoliszkas caras, waldo wisą parapiją, lyg kad ji butų privatiziska jo sawastis, o wisi parapijonai jo nusipirkti wergai.

24 d. gruodžio bažnycioj musų kunigėlis perskaitė newa meilę parapijos rokundų, kuriai wienok daugamas parapijonų wisai ne tik; terp kitko pasakė, kad jam parapija esanti kalta už 1898 metus \$63, o už 1899m. \$740, taigi isz wiso \$805. Už ką?

Seniausia isz czianyszcizų lietuwiszkų draugyszių, Dr. t. Sz. Kazimiero, kuri priguli prie už dētojų parapijos, matydama, kad despotiszkai waldant kunigų parapiją ir jam gaspodoraujant be jokios kontrolės, parapijos reikalai puola wis žemyn, ant sawo susirinkimo pakėlė ir klausymą musų parapijos. Ant to susirinkimo atėjo ir pakwiestas klebonas. Būwo newa sutinkas ant žmonių iszkalawimo, bet iszneikino susirinkimą, kadangi jų wykupas (gal kad kunigams ne patinka?) ne daleidžia; parapijos kasieriumi, girdi, gali buti tik klebonas (didesnį dalyį wokuszką katalikiszką parapiją Chiegoj kunigas ne gali prieti prie parapijos pinigų, parapijos kasierius iszmoka kunigui algą, bet isz kasos be nutarimo

24 d. gruodžio bažnycioj musų kunigėlis perskaitė newa meilę parapijos rokundų, kuriai wienok daugamas parapijonų wisai ne tik; terp kitko pasakė, kad jam parapija esanti kalta už 1898 metus \$63, o už 1899m. \$740, taigi isz wiso \$805. Už ką?

Seniausia isz czianyszcizų lietuwiszkų draugyszių, Dr. t. Sz. Kazimiero, kuri priguli prie už dētojų parapijos, matydama, kad despotiszkai waldant kunigų parapiją ir jam gaspodoraujant be jokios kontrolės, parapijos reikalai puola wis žemyn, ant sawo susirinkimo pakėlė ir klausymą musų parapijos. Ant to susirinkimo atėjo ir pakwiestas klebonas. Būwo newa sutinkas ant žmonių iszkalawimo, bet iszneikino susirinkimą, kadangi jų wykupas (gal kad kunigams ne patinka?) ne daleidžia; parapijos kasieriumi, girdi, gali buti tik klebonas (didesnį dalyį wokuszką katalikiszką parapiją Chiegoj kunigas ne gali prieti prie parapijos pinigų, parapijos kasierius iszmoka kunigui algą, bet isz kasos be nutarimo

24 d. gruodžio bažnycioj musų kunigėlis perskaitė newa meilę parapijos rokundų, kuriai wienok daugamas parapijonų wisai ne tik; terp kitko pasakė, kad jam parapija esanti kalta už 1898 metus \$63, o už 1899m. \$740, taigi isz wiso \$805. Už ką?

Seniausia isz czianyszcizų lietuwiszkų draugyszių, Dr. t. Sz. Kazimiero, kuri priguli prie už dētojų parapijos, matydama, kad despotiszkai waldant kunigų parapiją ir jam gaspodoraujant be jokios kontrolės, parapijos reikalai puola wis žemyn, ant sawo susirinkimo pakėlė ir klausymą musų parapijos. Ant to susirinkimo atėjo ir pakwiestas klebonas. Būwo newa sutinkas ant žmonių iszkalawimo, bet iszneikino susirinkimą, kadangi jų wykupas (gal kad kunigams ne patinka?) ne daleidžia; parapijos kasieriumi, girdi, gali buti tik klebonas (didesnį dalyį wokuszką katalikiszką parapiją Chiegoj kunigas ne gali prieti prie parapijos pinigų, parapijos kasierius iszmoka kunigui algą, bet isz kasos be nutarimo

24 d. gruodžio bažnycioj musų kunigėlis perskaitė newa meilę parapijos rokundų, kuriai wienok daugamas parapijonų wisai ne tik; terp kitko pasakė, kad jam parapija esanti kalta už 1898 metus \$63, o už 1899m. \$740, taigi isz wiso \$805. Už ką?

Seniausia isz czianyszcizų lietuwiszkų draugyszių, Dr. t. Sz. Kazimiero, kuri priguli prie už dētojų parapijos, matydama, kad despotiszkai waldant kunigų parapiją ir jam gaspodoraujant be jokios kontrolės, parapijos reikalai puola wis žemyn, ant sawo susirinkimo pakėlė ir klausymą musų parapijos. Ant to susirinkimo atėjo ir pakwiestas klebonas. Būwo newa sutinkas ant žmonių iszkalawimo, bet iszneikino susirinkimą, kadangi jų wykupas (gal kad kunigams ne patinka?) ne daleidžia; parapijos kasieriumi, girdi, gali buti tik klebonas (didesnį dalyį wokuszką katalikiszką parapiją Chiegoj kunigas ne gali prieti prie parapijos pinigų, parapijos kasierius iszmoka kunigui algą, bet isz kasos be nutarimo

24 d. gruodžio bažnycioj musų kunigėlis perskaitė newa meilę parapijos rokundų, kuriai wienok daugamas parapijonų wisai ne tik; terp kitko pasakė, kad jam parapija esanti kalta už 1898 metus \$63, o už 1899m. \$740, taigi isz wiso \$805. Už ką?

szwiesuoti, wjeioje susitaikyti tarp saws arba fieszkoti teisybės per pasiskundimą tiems, nuo kurių galima tikėti kokios nors geros pasekmės, skubinasi tikrai apskųsti per laik rasczias wisuomenei, nuo kurios niekuomet nieks ne gali tikėtis geros pasekmės tikrai daugiaus blogo! Kūs dar ar-ziaus, jog turėdami iszmėginimą ir patyrimą jau net kelių metų, jog isz tų skundų neiseizna jokia gera pasekmė, wienok niekada nepailesta skundų wieni kitus wisuomenei. Kaip gal wisuomenei apsaudyti ne turėdama ant to spėkų?"

Klysta czia rasczias sakymas, jog wisuomenei neturispėkų ant nubaudimo kaltų: wisuomenei turi užtektinai spēkų ant nubaudimo kaltų, tik jai dar trūksta pas mus supratimo, o jį įgavę, be abejonės nubaus pagal kaltę nusidėjusius. Jeigu jį sąžadint baudžia ne wisada teisingai, tai tas pačias nuo stokos supratimo.

Roda "Bažnyčios Tarną", kad turinti kokius nesutikimus stengiasi susitaikyti nesiduoia praktiskai iszpildyti dėl daugelio priežasčių, kurias, mums rodosi, supranta ir "Bažnyčios Tarnas" rasczias. Skundai gi tiems, "nuo kurių galima tikėti geros pasekmės", kaip praktika parodė, reikalauja daug sugaižties ir tai ne wisada iszduoda geras waisius, kadangi tokiuose skunduose ant galo pasirodo: jog warnas wariui akų ne kopoja, ypacz kad tokiems sūdziosis parastai, kaip spwintimaučiams, sunku suprasti priežastis nesutikimų, jie pats nežino gerai muų gyvenimo sąlygų ir pasinaudoja isz informaciją wien apskųto pusės, kuri, žinoma, niekada neprispajaus kalta esanti.

Wisi musų nesutikimai kyla isz musų pasidalinimo į dvi partijas: į kunigus solidariskai susiciziusius, jų draugas ir į jų prieškus. Kaip gi tuos nesutikimus iszskirti? Ant panaikinimo nesutikimų reikia, kad wiena isz nesutinkanczių pusių nusileistu, bet czia klausimas, katra priivalo tą padaryti? Wienas isz kunigų sawo laike iszskino, kad wisus musų nesutikimus gimdo skirtingas nuomonis: kunigai, girdi, gina seną surėdymą, jų priešai gi buk tą surėdymą stepgusi sugriauti. Mums wienok rodosi, kad musų nesutikimuose dar mes teip toli ne nužengėme: ne musų walanamiai ne bandė griauti wieto surėdymą ir jo pabaigę priartinti, ne kunigai nekur nepasirodė tikrais apginėjais swieto ęsybės. Taigi wisi tie nesutikimai, wisa kowa yra ne už wieto ęsybę arba jo iszgruiwimą, bet wisi už ką kitą. Teip wadinami walanamiai ne griauna juk swieto ęsybės ir kunigų ne galima laityti už jo ramsczius, bet tie wiaip kuniginės partijos prawar laiuojami jos priešais kowa ja wien ant iszkariawimo lygių su unigais kowa, tie neieka, ne ori pripažinti; reikalauja jie, kad kunigai elgtusi pagal tuos leczius doriszkus į-tatus kaip ir kunigai, kad už sawo darbus kad žmonės ne atiduoda dabr wisų sawo turtų kaip senowėj apasztalams. Ką tas reiskia? Mes nęgaime juk ne, paweik-lan, kun. Saurusai j arba Krawczun galim bus kowoti už nuomones, ysyk gal ir forma kowos ir giunkai persikeis. Sąžadien kunigai reikalauja sau wisų ant sawo laudos tiesų, o jų kitiems ne yori pripažinti; je rėdosi pagal ypatiszką dorp. Jeigu ne kunigų sawinasi jam neprigulinczius pinigus, jeigu ne nori iszsirokuoti isz swetimų pinigų, tą wadiname wargysta ir už ją sodina į kalinius; pas kunigus toki darbai wadinasi sunaudojimu žmonių aukų ant Diewo garbės. Ir daugiaus rastume tokių darbų, kurie, jeigu papildo ne kunigas — yra nuodėmės, pas kunigus gi tas pats yra nuopelnas. Taigi czia mat kunigai remiasi ant senų sentencijų; quod licet Jovi, non licet bovi; si duo faciunt idem, non est idem.

Kunigai keikia bažnyčiose, pasinaudoja isz tinkamos ir netinkamos progos, isz teisybės, o tankiai ir isz begėdiszko melo ant niekinimo wisų tų, kurie net jų peiktųjų darbų nepa-

giris, o norėtu, kad tie be teisybės iszkiekti tylėtu, kad nesistengtų žmonėms parodyti wisų netikumą ir priežastis tų keiksmų. Swietiszki laikrascziai peikianti ne geros darbus kunigų turi but iszkiekti, žmonis reikia drausti nuo skaitymo tokių laik rasczių, kad jie niekada tei-ybės ne žinotu, sawo keiksmus bruka žmonėms kaipo didžiausią sawo nuopelną prieš Diewą ir wisų žmonių. Mat ir czia dwigubas miera: wienas sau, kita praeik-tiems walanamiams. Wiena pusei wisas daleista, kita wisas uždrausta.

Kaip tokiuose sanlygose galima kalbėti apie susitaikymą? Ką czia gali padaryti priwatiszkas susineszimas? Toks susineszimas turi apanaikys tos dwigubos mieras, nesuteiks nekunigams lygių tiesų, už kurias jie kariauja. Jeigu nusileikti, tai tegul tas daro kunigai, tegul liaujasi sindymų ant ne kunigų, o taisyk-ka ir musų waičiai pereis į swelnesnę formą.

Wienas tose musų kowose yra ne geras: už dirbus, paweik-lan, keliu ne gerų kunigų atseina kesti ir geriems. To wienok ne galima iszwengti, kol tie geresniejie tyli apie piktus darbus ne gerų, o kaip kiti, už-todami už sawo luomą, apgina anuos piktuosius ir tuom pačiu stojis lygiai su anais kalta. Tegul geresniejie kunigai draugia su mums kowoją prieš pikta sawo luomoj, o tą-tyk ant jų nieks neuzpuldinės; teip gi kaip dabar yra, jie ne turi tiesos reikalaukti, kad je butų iszskirti, kadangi sawo tyliėjimu jie "pudeiktą" pikta darantiems sawo luomos sanariams, o nekunigams sunkina iszwimą pikto.

Czia ne wienas gali pasakyti, kad apart kunigų luomos piktas gali buti ir kitose, tai kodėl mes kową wedame tik su kunigais? Kad yra pikto gana ir kitose luomose, to nieks neuzg na, bet nusikaltę kitų luomų nesawina sau nė jokių privilegijų, nesika-laukti draugia su mums kowoją prieš pikta sawo luomoj, o tą-tyk ant jų nieks neuzpuldinės; teip gi kaip dabar yra, jie ne turi tiesos reikalaukti, kad je butų iszskirti, kadangi sawo tyliėjimu jie "pudeiktą" pikta darantiems sawo luomos sanariams, o nekunigams sunkina iszwimą pikto.

Satai wėl kitame numery "Bažnyčios Tarna" galėstuoja kad žmonės ne atiduoda dabr wisų sawo turtų kaip senowėj apasztalams. Ką tas reiskia? Mes nęgaime juk ne, paweik-lan, kun. Saurusai j arba Krawczun galim bus kowoti už nuomones, ysyk gal ir forma kowos ir giunkai persikeis. Sąžadien kunigai reikalauja sau wisų ant sawo laudos tiesų, o jų kitiems ne yori pripažinti; je rėdosi pagal ypatiszką dorp. Jeigu ne kunigų sawinasi jam neprigulinczius pinigus, jeigu ne nori iszsirokuoti isz swetimų pinigų, tą wadiname wargysta ir už ją sodina į kalinius; pas kunigus toki darbai wadinasi sunaudojimu žmonių aukų ant Diewo garbės. Ir daugiaus rastume tokių darbų, kurie, jeigu papildo ne kunigas — yra nuodėmės, pas kunigus gi tas pats yra nuopelnas. Taigi czia mat kunigai remiasi ant senų sentencijų; quod licet Jovi, non licet bovi; si duo faciunt idem, non est idem.

Isz wisur.

Į Pusę gywentojų miesto Byr celonos, Ispanijoje, egera dabar influenza.

Į Siberijoje, aplinkinėse miesto Wiernofėje buvo smarkus žemės drebėjimai, nuo kurių daug murtinių namų sugriuvo.

Į Nuo tarpstanczių kalnuose sniegų, wakarinėj Wokietijoje užgimė dideli twana, klynys Nekaro ir Moseles wandenų užlieto, daugelis kaimų ir miestelių yra apsemti. Twanai tie daug blėdies pridirbo laukams.

Į Mieste Malosino, Samaros gub., laike diemaldystos sugriuvo cėrkwė. Prie to 19 žmonių likosi užmūstyti ir 68 sunkiai apskulti.

Į Brazilijos sostapilė, mieste Rio Janeiro 20000 wėžjų pakėlė sztraiką. Monarchistai nori isz to pasinaudoti ir sukelti mieste masztus prieš republikoniszkas waldžias.

Į Azijatiszkas maras Brazilijoje apima wis didesnius plotus, dabar pradėjo siasti jau trijuose didžiausiuose to krasztu miestuose, taigi mieste Rio Janeiro, Santos ir Soa Paolo.

Į Wiena isz žingiedų ant ateinanczių parodos Paryžiaus bu didžiausias izkastas Kimberley kastybės deimantas. Wėrtė jo yra 10 milijonų frankų. Ant jo sergėjimo bus pastatyti keturi kareivini.

Į Japonijos pakrantėse, užkluptas baltas twafnos, britizkas garlaivys "St. Helena" paskendo: prie to prigėrė didesnis dalis buwusių ant jo jūrinikų; iszsigelbėjo tik wiena waltus su 6 žmonėmis, kiti gi wisi prigėrė.

Į Miestelij Avigliano, sziaurinėj Italijoje, iszlėkė į padanges dinamito dirbtuvės. Explozija buvo teip smarki, kad nuo jos sugriuvo trys kaimynystoj sto winczios triobos, o daugelis jų tipo pagadytu. Isz po triobų griuwėsi iszrakė 10 negywėlių ir diktai sunkiai suzeisti.

Į Mieste Gedanijoje (Dancige) gyvenime dailės Wollbrachto, iszėjus tėwams isz namų, pasi-lėgę waiikai užkrėdė ugri, o negalėdami isz užkrėto kambario isz-bėgti, užtroško nuo dumų. At-bėgę ugnagesiai rado juk tik 3 negywu wakų kunelius besiwiljojančius ant grindų.

Į Azijatiszkas maras ant pri-gulinczių Sawienytoms Wieszpa-tysistėms H. vai sātų ne tik nesilauja, bet pradeda siausti smarkiau. Mieste Honolulu, turin-cziame wos 20000 gywentojų, 13 d. susio atsikio 5 mirtys, ser-ganczių lgonbuoziuose yra 26. Kaip ant tokio mažo miestelio yra tai ne mažai.

Į Parlamente pasuntinys Bis-chofsh-im užrašė Paryžiaus universitetui 5 milijonus frankų kaipo do-wan nuo saws; teipos-gi sawo paties parengta ir užlaikoma Ncoj puikią žwaigždžių tēmyczę, prie jos ęsanį 35 tēmtary žemės plo j, mokiszkas į aias ant Mont M. caron ir pui-kią biblioteką.

Į Hamburge suareztawo mers-gjerę preką Venthą isz Leipzigo. Venth buwo nęwa teatraliszkas agentas; jis Ital joje ir Austrijoj pirkinėjo jaunas merginas iki 17 metų amžiaus, iszmokydawo jas szokių ir poskių siuntinėjo į pie-tinę Ameriką daugiaus į Buenos Aires new į teatrą, bet isz tik-ro jos ten patekdawo į paleistu-wystės namus.

Į Sziaurinėj dalyj kolonijose Pietinės Australijos, tarp szger Torrenis ir Eyre, pribaigę perei-ty meitų ant apieistos awių gaw-nykos užtkio naujas labai dides-laus aukso plovus. Isz tonos ru-dos apturi widutiniškai po 25 uwejas gryno aukso. Ap artau-kaus: minėtoji rudoj yra dar tel-lur ir nikelis. Wandas tuos plo-tus pagarsino kaipo rieziaszkaras so wietas. Plotai tie yra prie geležinkelio bėganczių į didžiau-sią kolonijios miesą Adelaide.

Į Indijose tarp gywentojų bai-us badas ir jis užima labai dides-lus plotus. Anglizskas raudos iki szioi ant su-ze pimo baduolių isz-leido 40000000 rup jų, isz ko 22 milijona ant suszelpimo gywen-tų jų tikrų angli-zkų wadybų, o 28 milijonus wieszpnystės ęsa-czi-o-e tik po Anglijos protekcijai, bet turnioziose sawo waldonos. Skaitlių badouojanczių ir reika-luojanczių parzelpos paduoda ant 35000000 žmonių, taigi dau-giaus negu wias lietuwų skait-lus.

Į Kijewe policija apskundė į sudą 193 ypatas jos suareztuotas wienuose namuose. Wisi tie žmonės likosi suareztuoti na-muose tepliorais Rajewa-kio, kur jie buwo snėrinę ant maldos, kas mat, pagal masko-liszkas tiesas, yra uždrausta; mat Maskolijoje ir melstiesi be polci-jos daleidimo ne daleista. Wisa ta daugybė žmonių likosi nu-spręsta ant užmokėjimo bausmių po 25—30 rubl., o patasai Rajewa-ki ant 50 rubl. Gerai dar kad jų, už nedaleista susirinkimą ant pasimeldimo, ne isziuntė į Sibe-riją.

Į Užsiimanti žemdarbyste au-gina wisokius naučingus gywuo-lius, bet turbūt dar negirdėję apie užsiimanczius specializskai auginimu wisokių wesių drugių ir peteliszkių. Auginimu jų su-twėrimą užsiima mokslinczius William Watkins, kuris turi parėngę specializską užimanczią didelį plotą augincyzių East-borne, pietinėj Australijoje. Žiemi-niame po stiklu darže, terp puik-kių kietųjų auginų jis milijonus wisokių wesių pascinaczų isz-wię žemės krasztų męžų ir di-delių peteliszkių ir drugių ir isz-pardawinėjimo jų į muzėjus ir zoologiszkas daržus surenka kas metą didelius pinigus.

Į Jau seniai laikrascziai gar-sina, buk dabartinis popiežius iszleido sawo padawadyjimą, pa-gal kurį daleidžia katalikiszk-kiems kunigams pietinės Ameri-kos wesi patcias. Katalikiszk-ki laikrascziai wienok twirtina, kad tas laikrasczių paleistas pa-skalas yra ne teisingas, bet ne-žiuri ant tokio užgynimo, liuo-si nuo kunigų įtekus laikrascz-zių laiko pirmutinę žinią už tei-lingą. Per daleidimą wesi pa-cias kunigams praszalitu po-piežius daug papiktinimo, kad-gi dabar ne trūksta tokių klebo-nių, kurioms greicziaus tiktu wardas lizdo wisokių papiktinimų. Paleistuwau-jantiems kunigams, žinoma, da-leidimas wesi patcias ne labai patiktu, kadangi tokiems paran-kiu turēt haremų sawo namuo-se negu daboti wienos pacios. Kunigų sawadžiotos merginos Amerikoj tą-tyk juk ir jems galėtu atsistų patrolinuis wėdimus.

Naujos knigos.

Paweikslai. Paraszė Zematė Plymouth, Pa. Kasztai ir spauda "Vienybės Lietuvininku. 1899 m. 102 pusl.

Teipa czia du paweikslėliai, rodosi, tyčia sustatyti dėl kon-trasto. Pirmame rasczėje apra-zo gyvenimą ęzeimynus, kurioje wyras be ęzirdies apsiweda tik dēl kelių szimų rublių, ne isz meilės su jauna bet gera ir doru mergina. Tokiai wyras mote-riškėl užduodo kas jiems sunkius smugius, doro gyvenimą sun-kesuili negu pragare. Jeigu moteriszkė dirba, bara ją už dar-bą, jeigu isz sawo darbo peluo pinigus ir už tą barą jeigu skai-to kową — keikia ją ir prawar-diauja. Moteriszkė myli wyrą, bet toks jų pas ęgimas, žinoma, ir karscziaus negu turi ęzmai-niati ir geriausią moteriszkę an-galo turi į niekus paweisi. Sitas paweikslėlis a szkiu paroda, kad ne pinig į laimę atgabena, bet tikra meilė.

Antras paweikslėlis parentos ant wisi kitokių, wisi prieszty-gų pama jų: oau apsiweda du į smų-ęj, tikrai wieną kitą myliuti, abudu ęrturtingi bet darbzstus waukias ir mergina. Pradžia, rods warginga, bet darbas ir meilė wargus ir nelaimes pergali, doro jas lengwensius. Ant galo ne tik p ois jaučia i laimingais, bet wisi jų namuose tą laimę jaučia ir maso.

Abudu paweikslėliai paimti isz prasty Lietawos žmonių gywe-nimo, aprasztyti užimancziu. Y-pacz gražiai aprasztyti Lietawos wietos, žmonių pabudę ai isz szčių paweikslėlių matyti, jog į jūnai rascziniųkai ne trūksta rasczinių kiezkio gabumo ir galima jai pra-naszauti garšią literatizską ateitį ir garbę.

"Lietuvos" nrs. 11 ir 17. 1898 m. jau gawome. Acia tiems, kurie pasikubino prisigauti. Wienok kurie dar juos turi, tegul nesuaukina, nes gali but weliu reikalingi. Andrius Sawwita, kuris prisistie nr. 11 tegul paduoda sawo adresą.

SENŲ GADYNIŲ Isnyke gyvi sutvėrimai.

Pagal Hutchinsoną.

(Tęsa.)

Liekanas isnykusių prieš atsiradimą žmogaus ant žemės paukščių randa sluogs-niuose Londono molio. Prie svarbiausių is paukščių gyvenusių tuose laikuose, kada tve-rėsi Londono molio sluogsniai, priguli *Dasor-nis*, kurio liekanas rado ant Skotijos salų. Tas paukštis buvo tokio didumo kaip šios dienos štrausai. Kitas vėl, pramintas vardu *Argil-lornis* buvo tokio didumo kaip šios dienos albatros. Trečias, surastas tuose kraštuose ir tuose jau sluogsniuose, skeletas priguli pauk-ščiui *Odontopteryx* (dantuotas paukštis).

Prancuzijoje, eoceno sluogsniuose netoli Paryžiaus iskasė skeletą didelio paukščio is bėgiojančių giminės, kuriam davė vardą *Gastornis*. Šitas paukštis buvo tokio didu-mo kaip šios dienos štrausai, tik už juos sun-kesnis, *Gastornis* is dalies panašus į štrausą ir kitus bėgiojančius paukščius ir į žąsį; tai-gi mat jame jungėsi ypatisbės lakiojančių ir bėgiojančių paukščių.

Indijose, Sivaliko kalnuose atkasė kau-lus labai didelio paukščio panašaus į garnį, bet kad atkasas skeletas ne pilnas, tai aplei-sime platesnį jo aprašymą.

Kaip jau pirmiaus paminėjome, isnyku-sių senų gadynių paukščių liekanų iki siol surinko ne daug. Ant šio užbaigiamo aprašy-mą gyvenusių prieš atsiradimą žmogaus ir prieš jo atsiradimą isnykusių nuo žemės pa-viršiaus paukščių, o pereinime prie isnyku-sių jau žmonių atmin-tį ir gal per žmogaus prisidėjimą.

Prie tokių žingiedžių paukščių prigulėjo *Drontas* arba *Didus*, gyvenęs dar 17 šimtme-tyje ant salų Mauritius ir Burbon, prie rytinių Afrikos krantų. Buvo

Skeletas *Gastornis* Edvardi.

tai didelis sunkus paukštis, didesnis už gul-bę, ne panašus visai į karvelį, nors su juom, kaip rodosi, stovėjo artymojo giminytoj. Sparnų turėjo tep trumpus, kad su jų pa-gelba ne galėjo pasikelti ant oro. Kojas tu-rėjo trumpas but drutas, ant jų buvo po ke-turis pirštus; trumpa uodega užbaigta buvo pundu minkštų plunksnų; snapas didelis, užriestas kaip snapas draskančių paukščių. Jie buvo teip sunkus, kad mažai buvo tokių, kurie butų svėrę mažiaus kaip 50 svarų. Mė-

Dontus arba Didus ineptus.

sa jų buvo netikus, todėl ne dėl mėsos iš-naikino juos žmonės, bet vien iš noro naikinti ir užmušinėti. Ant salos Mauritius pauk-ščiai tie gyveno iki 1680m., bet po tam jau nieks jų daugiau ne matė, isnyko mat su visu nuo žemės paviršiaus.

Mokslinčiai laiko drontą už stovintį artymojo giminytoj su karveliais, arba gal už persikeitusių karvelių veislę. Mat sala Mau-ritius, turinti 40 angliškių mylių ilgio, pirm atėjimo čia europiečių buvo ne apgyventa, apželdinta didelėmis giriomis. Atliekus čia nuo kietžemio karveliams, jie turėjo užtektinai maisto, ne reikalavo toli fieskoti, tankios gi-rios stabdė lakiojimą. Per ne vartojimą sparnų per eiles amžių jie teip sumazėjo, kad ant galo ne galėjo pakelti paukščio, ne tiko lakiojimui. Nuo gausaus maisto visas kūnas išaugo, paukščiai pasidarė daug didesni ir tokiu būdu is karvelių išsiveisė drontų arba didų paukščių giminė. Žinoma, ant tokio persikeitimo reikėjo ilgo laiko, bet drontams ant salos Mauritius laiko ne truko, palengvo persikeitimo nieks ne stabdė, kadangi čia ne buvo draskančių žvėrių; nuo atsilankančių kada nekada draskančių paukščių saugojo drontus tankios girios.

Ant kitos Afrikos salos, prigulincios prie Maskarenų grupos, wadinamos Rodri-guez iki 1693m. gyveno kitas žingiedus pauk-štis, jau dabar visai isnykęs, giminingas drontui. Jį wadino *Pezohaps solitaria*. Jis turėjo ilgescnis už drontą kojas ir kaklą ir snapas jo ne buvo teip žmainingai užriestas. Plunksnos šitų paukščių buvo palkos parvos. Kojos ir snapas toks kaip pas kurkas tik di-desnis ir labiau užriestas. Uodegos beveik ne galima užtęmyti; kaklas tiesus, bet ilgė-snis negu pas kurkas arba kalakutus. Pezo-haps niekada ne lakiojo, kadangi sparnai jo buvo per trumpi; jais paukščiai vien šaukėsi viens kita. Svėrė jie po 50 svarų. Mėsa jų buvo riebi ir gardi. Pirmutiniai, atkavę ant salos Rodriguez praneuizisk protestonai bė-ganti is tėvynės nuo persekiojimų katalikų, bandė tuos paukščius prisavinti, bet tas ne-pasisekė, kadangi nelaisvę jie nieko ne lesė,

todėl išgauso nuo bado. Jie dėjo tik po wiena kiaušinių tris kartus ant metų. Paukščių šit-ty, atkakus prancuzams, buvo daug ant minė-tos salos, bet atsiradus čia žmogui, žūnims ir katėms, greitai jie likosi suvisu išnaikyti.

Ant salos Burbon, gulincios šimtą an-gliškių mylių nuo salos Mauritius iki pabaigai 17 šimtmečio gyveno dvi didelių bėgiojančių paukščių veislė. Wiena tų bėgiojančių pauk-ščių veislė buvo tai Pezahops, kita gi visai atskira, praminta prancuziszk kolonistų vardu "melyni paukščiai", dėl melynios par-vos jų plunksnų. Šitie melyni paukščiai la-kioti ne galėjo, bet užtai bėgiojo teip greitai, kad šunes jų ne galėjo pavyti. Ant gaudy-mo jų užteko nors is tolo išpliekti raudoną skepetą, kuri tuos paukščius į tokį padukimą įvadydavo, kad jie šokdavo ant žmogaus lai-kančio skepetą. Tokiu būdu pirmutiniems kolonistams labai lengva buvo medžioti ant šitų paukščių, kadangi mat su raudonomis skraistėms lengva buvo juos prisivilioti.

Apart čia paminėtų trijų salų: Mauri-tius, Burbon ir Rodriguez tų žingiedžių ne-palekiančių paukščių daugiaus niekur neuzti-ko: nėra jų nė ant Afrikos kietžemio, ne ant kitų kaimyniszk salų. Is to matyti, kad tos trys salos yra labai senos ir tveria kaip i atskirą swietą, nors wiena sala nuo kitos yra ga-na toli, bet gal but, kad labai senose gady-nėse jos jungėsi tarp saws, bet užtai nesi-jungė nė su Afrika, nė su kitoms saloms, kadangi lygiai ant Afrikos sauszemio, kaip ir ant kitų salų, visai kitoki gyvi sutvėrimai. Minėtos trys salos yra iskeltos is jurių vulka-niszkų pajėgų, bet jos niekada nesi-jungė su koku nors kontinentu, kaip antai sala Ma-dagaskar, kuri atsiskyrė senose gadynėse nuo Afrikos sauszemio, arba kaip Britanijos sa-los ne per seniai atsiskyrusios nuo Europos. Atsiradimą drontų ir jiems giminingų bėgio-jančių paukščių mokslinčiai kelia ant pra-džios trečiaklinės eros, kada ant žemės žmo-gaus dar, turbūt, ne buvo.

Ant salų Samoa, Oceanijoje, iki neseniai gyveno didelis karvelis su puikioms blizgan-čioms plunksnoms, kurį čiabuviai wadino vardu *Manu mea*, mokslinciams gi jis žino-mas po vardu *Didunculus strigirostris*. Šitas paukštis paprastai bėgiojo ant žemės, wien ant nakties krasztėse ir medžius. Seniau jų buvo daug ant šitų salų, bet atgabenus euro-piečiams kates ir šunis, jie jau su vi-su isnyko; bent dabar jau jų žmonių apgy-ventuose apskriciuose ne pasiseka patikti.

Dar pradžioj šio amžiaus ant salos Nor-folk, ant Pietinio oceano, gyveno ypatiska bėgiojančių papagajų veislė, kurią mokslin-čiai wadino vardu *Nestor productus*. Šitie paukščiai mito saldžiais žiedų syvais, turėjo ilgą snapą; retai naudojo is sparnų. Ant laipiojimo ir medžius, kabi-nosi kojoms ir su snapu, bet ir prie to nesi-naudojo is sparnų. Ant tų salų gyveno dar wiena sakalų veislė, kuri buvo didžiausiu priešų tų bėgiojančių papagajų. Dabar jau nėra čia nė tų papagajų, nė jų priešų sakalų; abudu išnaikino žmogus.

Iki 1834m. prie Skotijos salų gyveno di-deli pingvinai, wandeniniai paukščiai nega-linti lakioti, bet užtai jie gerai plaukinėjo ir nardė wandenį. Pirmiaus jie gyveno to-liiaus į šiaurius, bet nežinia dėl kokių prie-žastų persikėlė į pietus prie Skotijos salų, kur likosi su visu išnaikyti. Paukščiai šitie buvo mažai waisingi, todėl, žmonių perse-kiojimui, greitai isnyko, kadangi is išsiperė-jusių ne galima buvo uždengti wietos me-dziotojų išmūstyti. Šitie pingvinai buvo didesni už žąsis. 16 ir 17 amžių jų daug gy-veno Newfoundlando pakrantėse, teipogi prie krantų Islandijos ir salų Feroer. Šimtai an-gliškių, prancuziszkų, ispaniszkų, holandiszkų ir portugaliszkų laivų, keliaujanti ant žvejones, medžiadowo ant tų paukščių, rinkdavo kiau-šinius ant maisto žvejams. Paukščiai tie bu-vo teip kvaili ir ne bausus, kad galima buvo gaudyti juos su rankoms. Ant Newfound-lando žvejai rengdavo užtvarus ir į juos su-warydavo didelius pingvinų pulkus ir visus paukščius išmūsdavo.

Is visų wienok isnykusių nuo žemės pa-viršiaus sutvėrimų žingiedžiausi, rodosi, yra milžiniški paukščiai is bėgiojančių skrysaus. Is jų iki šiai dienai užsilikę štrausai, kazuarai arba emu rodosi gana žingiedus, bet kaslik didumo, jie ne gali lygintis su isnykusiais, koki gyveno porą šimtmečių atgal ant salų Naujos Zelandijos. Australijoje ir ant salos Madagaskar, prie rytinių Afrikos pakrančių ir dar seniaus net tuosuo Europos kraštuose.

Prie tokių isnykusių milžiniškų pauk-ščių prigulėjo čiabuviai wadinama *moa* ant salos Naujos Zelandijos. Liekanų tų milži-niszk paukščių randa ten labai daug. Nė wieno wienok kaulo nerado sausioje wietoje, bet visi buvo rasti upių pakrantėse ir lovyj bet negiliai po dumblu. Taigi matyti, kad paukštis tas gyveno čia nelabai seniai, bet terp čiabuvių nėra tokių, kurie juos butų matę savo akimis. Didžiaus is tų paukščių turėjo 16 pėdų augščio, widutinis gi ugis buvo 14 pėdų; taigi šitie paukščiai, kaslik augščio, buvo augstėsi negu koki nors is šiadien ant žemės gywuojančių žindančių žvėrių. Pasa-koja, buk tą žingiedų paukštį matė dar gya 1893m., apie tai rasė ir kasdieniniai laikra-ščiai, bet rodosi, kad tas yra išmislo reporte-rių. Gana, kad nieks is gyvų žmonių to paukščio ne matė, tai turbūt jis jau su visu isnyko.

Blauzdkauliai šitų paukščių ęsanti Lon-dono muzejuje yra storesni už arklio blauz-dkaulius. Tie kaulai pas žmogų turi wieną pėdą 4 colius ilgio, tuom tarpu tie kaulai paukščio moa turi 39 colius ilgio, taigi be-veik trisysk daugiaus negu pas žmogų. (Toliaus bus.)

